

Abrams M.H., *Zwierciadło i lampa. Romantyczna teoria poezji a tradycja krytycznoliteracka*, przeł. M.B. Fedowicz, Gdańsk 2003.

Abu-Lughod L., *Veiled Sentiments: Honor and Poetry in Bedouin Society*, Berkeley 1986.

Aleksandrowicz A., *Preromantyczne listowanie jako forma ekspresji uczuć*, "Pamiętnik Literacki" 1993, z. 2, s. 66-83.

Alphen E. van, Bal M., Introduction [w:] *The Rhetoric of Sincerity*, ed. E. van Alphen, M. Bal, C. Smith, Stanford 2009.

Auerbach E., *Mimesis. Rzeczywistość przedstawiona w literaturze Zachodu*, przeł. i przedm. Z. Żabicki, przedm. do 2 wyd. M.P. Markowski, wyd. 2 popr., Warszawa [2004].

Austin J.L., *Jak działać słowami* [w:] idem, *Mówienie i poznawanie. Rozprawy i wykłady filozoficzne*, przeł., wstęp, przypisy, skorowidze B. Chwedeńczuk, przekł. przejrzał J. Woleński, Warszawa 1993.

Bachtin M., *Powieść wychowawcza i jej znaczenie w historii realizmu* [w:] idem, *Estetyka twórczości słownej*, przeł. D. Ulicka, wstęp i oprac. przekładu E. Czaplejewicz, Warszawa 1986.

Bachtin M., *Problem gatunków mowy* [w:] idem, *Estetyka twórczości słownej*, przeł. D. Ulicka, wstęp i oprac. przekładu E. Czaplejewicz, Warszawa 1986.

Baczko B., *Jak wyjść z terroru. Termidor a rewolucja*, przeł. W. Dłuski, Gdańsk 2005.

Baczko B., *Paradoksy russoistyczne* [w:] J.J. Rousseau, *Umowa społeczna oraz Uwagi o rządzie polskim; Przedmowa do Narcyza; List o widowiskach; List o Opatrzności; Listy moralne; List do arcybiskupa de Beaumont; Listy do Malesherbesa*, przeł. B. Baczko i in., red. B. Baczko, Warszawa 1966.

Baczko B., *Rousseau. Samotność i wspólnota*, Warszawa 1964.

Ball P.M., *Sincerity: The Rise and Fall of a Critical Term*, "The Modern Language Review" 1964, Vol. 59, No. 1, s. 1-11. <https://doi.org/10.2307/3720579>

Barker-Benfield G.J., *The Culture of Sensibility. Sex and Society in Eighteenth-Century Britain*, Chicago-London 1992.

Bauman R., *Sztuka słowa jako performance*, przeł. G. Godlewski, [w:] *Literatura ustna, wybór, wstęp, kalendarium i bibliografia* P. Czapliński, Gdańsk 2010.

Bell M., *Sentimentalism, Ethics and the Culture of Feeling*, Basingstoke 2000.
<https://doi.org/10.1057/9780230595507>

Berman M., *Wszystko co stałe, rozplywa się w powietrzu. Rzecz o doświadczeniu nowoczesności*, przeł. M. Szuster, wstęp A. Bielik-Robson, Kraków 2006.

Bieńkowski T., *Kształtowanie publiczności literackiej w szkołach w Polsce*

w XVI i XVII wieku [w:] *Publiczność literacka i teatralna w dawnej Polsce*, red. H. Dziechcińska, Warszawa-Łódź 1985.

Błażewicz E., *Podręczniki pisania listów w Polsce XIX wieku jako źródło historyczne*, "Studia Źródłoznawcze. Commentationes" 1981, t. 26, s. 175-182.

- Boczyłowic J., Wymowny polityk w listach różnych z responsami, w dyskursach politycznych, w weselnych i pogrzebowych mowach etc. etc., Toruń 1694.
- Bogucka M., Staropolskie obyczaje w XVI-XVII wieku, Warszawa 1994.
- Bohomolec F., Zabawki oratorskie niektórych kawalerów Akademii Szlacheckiej Warszawskiej Societatis Jesu w krasomówskiej sztuce ćwiczących się, Wilno 1755.
- Boswell J., *The Life of Samuel Johnson: Including a Journal of a Tour to the Hebrides*, ed. J. Croker, New York 1833.
- Bourdieu P., Szkiec teorii praktyki poprzedzony trzema studiami na temat etnologii Kabylów, przeł. W. Kroker, Kęty 2007.
- Bourdieu P., *Zmysł praktyczny*, przeł. M. Falski, Kraków 2008.
- Brant C., *Eighteenth-Century Letters and British Culture*, Basingstoke 2010.
- Bruchnalski W., Epistulografia [w:] *Dzieje literatury pięknej w Polsce*, cz. II, oprac. S. Tarnowski i in., Kraków 1918.
- Bruchnalski W., Epistulografia jako źródło literatury renesansowej w Polsce [w:] idem, *Między Średniowieczem a romantyzmem*, oprac. i wybór J. Starnawski, Warszawa 1975.
- Brückner A., *Dzieje kultury polskiej*, Kraków 1931.
- Burke K., Tradycyjne zasady retoryki, przeł. K. Biskupski [w:] *Retoryka*, red. M. Skwara, Gdańsk 2008.
- Burke P., *Historia kulturowa. Wprowadzenie*, przeł. J. Hunia, Kraków 2012.
- Bychowski G., *Słowacki i jego dusza. Studium psychoanalityczne*, wstęp i oprac. D. Danek, Kraków 2002.
- Bystron J.S., *Dzieje obyczajów w dawnej Polsce. Wiek XVI-XVIII*, t. 1-2, wstęp J. Tazbir, Warszawa 1994.
- Bystrzonowski W., Polak sensat w liście, w komplemencie polityk, humanista w dyskursie, w mowach statysta, na przykład dany szkolnej młodzi, Wilno 1733.
- Campbell C., *The Romantic Ethic and the Spirit of Modern Consumerism*, Oxford 2005.
- Certeau M. de, *Wynaleźć codzienność. Sztuki działania*, przeł. K. Thiel-Jańczuk, Kraków 2008.
- Chartier R., Introduction: An Ordinary Kind of Writing [w:] idem, A. Boureau, C. Dauphin, *Correspondence: Models of Letter-Writing from the Middle Ages to the Nineteenth Century*, transl. Ch. Woodall, Princeton 1997.
- Chartier R., *Literat*, przeł. J. Miszalska [w:] *Człowiek oświecenia*, red. M. Vovelle, Warszawa 2001.
- Chartier R., *Secrétaires for the People* [w:] idem, A. Boureau, C. Dauphin, *Correspondence: Models of Letter-Writing from the Middle Ages to the Nineteenth Century*, transl. Ch. Woodall, Princeton 1997.
- Chartier R., *Stosowanie pisma*, przeł. M. Zięba [w:] *Historia życia prywatnego*, t. 3, *Od renesansu do oświecenia*, red. R. Chartier, przeł. M. Zięba, K. Osińska-Boska, M. Cebo-Foniok, red. nauk. przekładu J. Maroń, Wrocław 1999.

- Chesterfield Ph.D.S., *Chesterfield's Letters to His Son: On the Fine Art of Becoming a Man of the World and a Gentleman*, The Project Gutenberg EBook of The PG Edition, 2004.
- Ciszewska M., *Tuliusz domowy: Świeckie oratorstwo szlacheckie kręgu rodzinnego (XVII-XVIII wieku)*, Warszawa 2016.
- Craveri B., *Złoty wiek konwersacji*, przeł. J. Ugniewska, K. Żaboklicki, Warszawa 2009.
- Csengei I., *I will not weep. Reading through the Tears of Henry Mackenzie's Man of Feeling*, "The Modern Language Review" 2008, Vol. 103, No. 4, s. 952-968. <https://doi.org/10.2307/20468024>
- Cudzoziemcy o Polsce. *Relacje i opinie*, t. 1-2, wybór i oprac. J. Gintel, Kraków 1971.
- Cysewski K., *Listy Słowackiego do matki. Problem obrazu autora [w:] Poetyka przemiany człowieka w twórczości Juliusza Słowackiego: materiały międzynarodowej sesji naukowej, Olsztyn, 22-23 listopada 1995 roku*, red. M. Śliwiński, Olsztyn 1997.
- Czermińska M., *Autobiograficzny trójkąt. Świadek, wyznanie i wyzwanie [w:] eadem, Autobiograficzny trójkąt. Świadek, wyznanie i wyzwanie*, Kraków 2000.
- Człowiek oświecenia*, red. M. Vovelle, przeł. M. Gurgul i in., Warszawa 2001.
- Darnton R., *Wielka masakra kotów i inne epizody francuskiej historii kulturowej*, przeł. D. Guzowska, Warszawa 2012.
- Dauphin C., *Letter-Writing Manuals in the Nineteenth Century [w:] R. Chartier, A. Boureau, C. Dauphin, Correspondence: Models of Letter-Writing from the Middle Ages to the Nineteenth Century*, transl. Ch. Woodall, Princeton 1997.
- Davidson J., *Hypocrisy and the Politics of Politeness: Manners and Morals from Locke to Austen*, Cambridge 2004. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511484179>
- Davie D., *On Sincerity: From Wordsworth to Ginsberg*, "Encounter" 1968, No. 62, s. 61-66.
- Delumeau J., *Wyznanie i przebaczenie. Historia spowiedzi*, przeł. M. Ochab, Gdańsk 1997.
- Dietzsch S., *Krótką historią kłamstwa*, przeł. K. Krzemieniowa, Warszawa 2000.
- Dimitruk K., *Galaktyki kultury [w:] Kultura żywego słowa w dawnej Polsce*, red. H. Dziechcińska, Warszawa 1989.
- Dziechcińska H., *Mowa uczuć. Z dziejów powieści polskiej XVII i XVIII wieku*, Warszawa 2013.
- Dziechcińska H., *Oglądanie i słuchanie w kulturze dawnej Polski*, Warszawa 1987.
- Dziechcińska H., *Świat i człowiek w pamiętnikach trzech stuleci: XVI-XVII-XVIII w.*, Warszawa 2003.
- Elias N., *The Court Society*, transl. E. Jephcott, New York 1983.
- Elias N., *O procesie cywilizacji. Analizy socjo- i psychogenetyczne*, przeł. T. Zabłudowski, K. Markiewicz, wstęp M. Bucholc, Warszawa 2011.
- Elias N., *Rozważania o Niemcach. Zmagania o władzę i habitus narodowy i jego przemiany w XIX i XX wieku*, przeł. R. Dziergwa, J. Kałużny, I. Sellmer, wstęp J. Kocka, Poznań 1996.
- Elias N., *Spółczesność jednostek*, przeł. J. Stawiński, wstęp i red. nauk. M. Marody, Warszawa 2008.

Eriksson J., Straight Talk: Conceptions of Sincerity in Speech, "Philosophical Studies" 2011, Vol. 153, No. 2, s. 213-234. <https://doi.org/10.1007/s11098-009-9487-2>

Exposé succinct de la contestation qui s'est élevée entre M. Hume et M. Rousseau avec les pièces justificatives, éd. J.B.A. Suard, Londres 1766.

Farge A., La vie fragile: Violence, pouvoirs et solidarités à Paris au XVIIIe siècle, Paris 1986.

Foucault M., Historia seksualności, przeł. B. Banasiak, T. Komendant, K. Matuszewski, wstęp T. Komendant, Warszawa 1995.

Foucault M., Nadzorować i karać. Narodziny więzienia, przeł. i posł. T. Komendant, Warszawa 1993.

Franklin B., The Autobiography of Benjamin Franklin and Selections from his Writings, New York 1944.

Galiani F., Correspondance avec Madame d'Epinay, Madame Necker, Madame Geoffrin etc., Diderot, Grimm, d'Alembert, de Sartine, D'Holbach etc., éd. L. Perey, G. Maugras, Calmann Lévy, Paris 1882.

Galiani F., Dialogues sur le commerce des blés, Paris 1984.

[Gellert Ch.F.], Listy imci Pana Gellerta sławnego akademii lipskiej profesora z niemieckiego na polski język przełożone, przeł. S. Stawski [domniemanie], Wrocław 1774.

Gergen K.J., Nasycone Ja. Dylematy tożsamości w życiu współczesnym, przeł. M. Marody, Warszawa 2009.

Giddens A., Nowoczesność i tożsamość. Ja i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności, przeł. A. Szulżycka, Warszawa 2006.

Girard R., Prawda powieściowa i kłamstwo romantyczne, przeł. K. Kot, Warszawa 2001.

Godlewski G., Lęk przed wielkimi literami [w:] idem, Słowo - pismo - sztuka słowa. Perspektywy antropologiczne, Warszawa 2008.

Goff J. Le, Inteligencja w wiekach średnich, przeł. E. Bąkowska, Warszawa 1997.

Goffman E., Człowiek w teatrze życia codziennego, przeł. H. Datner-Śpiewak, P. Śpiewak, oprac. i wstęp J. Szacki, Warszawa 2000.

Golański F.N., Listy, memoriały i supliki z uwagami stosownymi przez autora O wymowie i poezji, Wilno 1788.

Goodman D., The Hume-Rousseau Affair: From Private Querelle to Public Process, "Eighteenth Century Studies" 1991-1992, Vol. 25, No. 2, s. 171-201. <https://doi.org/10.2307/2738818>

Goodman D., The Republic of Letters: A Cultural History of the French Enlightenment, Ithaca-London 1994.

Goody J., Poskromienie myśli nieoswojonej, przeł. M. Szuster, wstęp J. Tokarska-Bakir, Warszawa 2011.

Goring P., The Rhetoric of Sensibility in Eighteenth-Century Culture, Cambridge 2004. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511484261>

Guignon Ch., On Being Authentic, London-New York 2004. <https://doi.org/10.4324/9780203646793>

- Guilhamet L., *The Sincere Ideal: Studies on Sincerity in Eighteenth-Century English Literature*, Montreal-London 1974. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1w6t938>
- Guriewicz A., *Jednostka w dziejach Europy (Średniowiecze)*, przeł. Z. Dobrzyński, wstęp J. Le Goff, Gdańsk-Warszawa 2002.
- Guriewicz A., *Kategorie kultury średniowiecznej*, przeł. J. Dancygier, Warszawa 1976.
- Habermas J., *Strukturalne przeobrażenia sfery publicznej*, przeł. W. Lipnik, M. Łukasiewicz, wstęp, red. nauk., weryfikacja przekładu M. Czyżewski, Warszawa 2007.
- Hall E., *Poza kulturą*, przeł. E. Goździak, Warszawa 2001.
- Halttunen K., *Confidence Men and Painted Women: A Study of Middle-Class Culture in America, 1830-1870*, New Haven 1982.
- Hautepierre J.C., *Art épistolaire, ou ouvrage élémentaire, ou l'art de bien apprendre à écrire les lettres en français et en polonais, par Hautepierre*. - *Sztuka pisania listów czyli dzieło elementarne w którym podaje się sposób dobrego pisania listów*, przeł. W. Sitkiewicz, Wilhelm Bogumił Korn, Wrocław 1806.
- Havelock E., *Muza uczy się pisać*, przeł. i wstęp P. Majewski, Warszawa 2006.
- Havelock E., *Przedmowa do Platona*, przeł. i wstęp P. Majewski, Warszawa 2007.
- Higonnet P., *Goodness Beyond Virtue: Jacobins During the French Revolution*, Cambridge 1998.
- Historia życia prywatnego*, red. P. Ariès, G. Duby, red. wyd. pol. A. Łoś, t. 3, *Od renesansu do oświecenia*, red. R. Chartier, przeł. M. Zięba, K. Osińska-Boska, M. Cebo-Foniok, red. nauk. przekładu J. Maroń, Wrocław 1999;
- Historia życia prywatnego*, red. P. Ariès, G. Duby, red. wyd. pol. A. Łoś, t. 4, *Od rewolucji francuskiej do I wojny światowej*, red. M. Perrot, przeł. A. Paderewska-Gryza, B. Panek, W. Gilewski, red. nauk. Przekładu M. Czaplinski, Wrocław 1999.
- Hoffmanowa z Tańskich K. [Młoda Polka], *Pamiętka po dobrej matce*, Warszawa 1819.
- Ihnatowicz E., *Listy autorów listowników drugiej połowy XIX wieku*, "Przegląd Humanistyczny" 1992, nr 6, s. 135-142.
- Jacyno M., *Kultura indywidualizmu*, Warszawa 2007.
- Janowski M., *Narodziny inteligencji 1750-1831*, "Dzieje inteligencji polskiej do roku 1918", t. 1, red. J. Jedlicki, Warszawa 2008.
- Jurkowska H., *Pamięć sentymentalna. Praktyki pamięci w kręgu Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk i w Puławach Izabeli Czartoryskiej*, Warszawa 2014. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323515500>
- Kaczmarek O., *Inaczej niż pisać. Lévinas i antropologia postmodernistyczna*, Warszawa 2016. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323522560>
- Kalendarz życia i twórczości Juliusza Słowackiego*, oprac. E. Sawrymowicz, współpraca S. Makowski, Z. Sudolski, Wrocław 1960.
- Kamiński A., *Polskie związki młodzieży 1804-1831*, Warszawa 1963.

Kaplan M., *Theatrum mundi*, http://www.long-sunday.net/long_sunday/2005/09/theatrum_mundi.html (dostęp: 9.03.2011).

Karpiński A., *Tekst staropolski. Studia i szkice o literaturze dawnej w rękopisach*, Warszawa 2003.

Karpowicz A., *Poławianie gatunków. Twórczość słowna w antropologicznej sieci [w:] Od aforyzmu do zinu. Gatunki twórczości słownej*, red. G. Godlewski, A. Karpowicz, M. Rakoczy, P. Rodak, wstęp A. Karpowicz, Warszawa 2014.

Karpowicz A., *Wstęp: słowo - twórczość słowna - literatura [w:] Antropologia twórczości słownej. Zagadnienia i wybór tekstów*, oprac. K. Hagemajer-Kwiatkiewicz, A. Karpowicz, J. Kowalska-Leder, wstęp i red. A. Karpowicz, Warszawa 2012.

Katechizm Heidelberski, przeł. G. Pianko, oprac. i red. B. Stahl, Warszawa 1988.

Keane W., *Sincerity, Modernity and the Protestants*, "Cultural Anthropology" 2002, Vol. 17, No. 1, s. 65-92. <https://doi.org/10.1525/can.2002.17.1.65>

Kitowicz J., *Opisanie obyczajów za panowania Augusta III*, oprac. R. Pollak, Wrocław 1970.

Kleiner J., *Juliusz Słowacki. Dzieje twórczości*, t. 1, *Twórczość młodzieńcza*, wstęp i oprac. J. Starnawski, Kraków 1999; t. 2, *Od Balladyny do Lilii Wenedy*, wstęp i oprac. J. Starnawski, Kraków 1999; t. 3, *Okres Beniowskiego*, wstęp i oprac. J. Starnawski, Kraków 1999; t. 4, *Poeta mistyk*, wstęp i oprac. J. Starnawski, Kraków 1999.

Kleiner J., *Słowacki*, Wrocław-Warszawa-Gdańsk-Kraków 1972.

Klimowicz M., *Narodziny romansu listownego w literaturze polskiej XVIII wieku*, "Pamiętnik Literacki" 1958, nr 4, s. 389-431.

Klimowicz M., *Oświecenie*, Warszawa 1980.

Knapski G., *Thesauri Polonolatinograeci Gregorii Cnapii e Societate Iesu*, t. 2, *Latinopolonicus, Simul idem Index verborum primi Tomi, ab Auctore confectus & secundae editioni correctae ac multum auctae, accommodates [...]*, Cracoviae 1644.

Knapski G., *Thesauri Polonolatinograeci Gregorii Cnapii e Societate Iesu*, t. 3, *Continens Adagia Polonica selecta, & sententias morales ac dicteria faceta, honesta. Latine & Graece reddita...*, Cracoviae 1632.

Knapski G., *Thesaurus Polonolatinograecus seu Promptuarium linguae Latinae et Graecae in tres tomos divisum Polonorum, Roxolanorum, Sclauonum, Boëmorum vsui accommodatum...*, t. 1, Cracoviae 1643.

Konarski S., *Pisma pedagogiczne*, przeł. W. Germain, I. Lichońska, M. Stokowska, oprac. i wstęp. Ł. Kurdybacha, Wrocław-Kraków 1959.

Korespondencja 1815-1823, t. 1-5, red. J. Czubek, "Archiwum Filomatów", cz. 1, Kraków 1913.

Korzeniowski M., *Sekretarz doskonały. Książka podręczna zawierająca wybór wzorowych listów we wszystkich stosunkach i okolicznościach potocznego życia, wybranych z dzieł Krasickiego, Kottschuli, Królikowskiego, Rumsa i wielu innych; wzory listów kupieckich, krótkie objaśnienie i wzory weksłów, obligów itp.; wzory przedstawień do władz, wzory kontraktów, testamentów, rozmaitych zapisów, zaświadczeń i innych aktów urzędowych*, Wrocław-Warszawa 1835.

- Kotschula A., Wzór listów w rozmaitych okolicznościach życia towarzyskiego pisanych dla użytku sprawujących interesa i uczących się sztuki pisania listów, Wrocław 1822.
- Krasicki I., Dzieła wybrane, t. 1-2, oprac. Z. Goliński, Warszawa 1989.
- Krechowiecki A., Prawdy i bajki, Warszawa 1911.
- Kropiński L., Julia i Adolf czyli nadzwyczajna miłość dwojga kochanków nad brzegami Dniestru, cz. 1-3, Warszawa 1824.
- Kukołowicz T., Raperzy kontra filomaci, Warszawa 2014.
- Kuziak M., Kreacje epistolograficzne Juliusza Słowackiego (zarys problematyki) [w:] Sztuka pisania. O liście polskim w XIX wieku, red. J. Sztachelska, E. Dąbrowicz, Białystok 2000.
- La Bruyère J. de, Charaktery, czyli obyczaje naszych czasów, poprzedzone szkicami: R. Barthes, La Bruyère: od mitu do literatury, Ch.-A. Sainte-Beuve, Charaktery La Bruyère'a, przeł. A. Tatarkiewicz, Warszawa 1965.
- La Fayette M.-M. Pioche de La Vergne de, Księżna de Clèves, przeł. i wstęp T. Boy-Żeleński, Warszawa 1985.
- La Rochefoucauld F. de, Maksymy i rozważania moralne, przeł. i wstęp T. Boy-Żeleński, Kraków 2003.
- Le mariage de Madame Roland. Trois années de correspondance amoureuse, 1777-1780, éd., introduction et des notes A. Join-Lambert, Paris 1896.
- Lebrun F., Reformacja: wspólna wiara i osobista pobożność, przeł. M. Zięba [w:] Historia życia prywatnego, t. 3, Od renesansu do oświecenia, red. R. Chartier, przeł. M. Zięba, K. Osińska-Boska, M. Cebo-Foniok, red. nauk. przekładu J. Maroń, Wrocław 1999.
- Lejeune Ph., Czy można zdefiniować autobiografię?, przeł. R. Lubas-Bartoszyńska [w:] Ph. Lejeune, Wariacje na temat pewnego paktu. O autobiografii, red. R. Lubas-Bartoszyńska, Kraków 2007.
- Lejeune Ph., Drogi zeszytanie..., drogi ekranie... O dziennikach osobistych, przeł. A. Karpowicz, M. Rodak, P. Rodak, wybór, wstęp i oprac. idem, Warszawa 2010.
- Lejeune Ph., Dziewczęce ja. (O dziennikach panien z XIX wieku), przeł. M. Rodak, P. Rodak [w:] Ph. Lejeune, Drogi zeszytanie..., drogi ekranie... O dziennikach osobistych, przeł. A. Karpowicz, M. Rodak, P. Rodak, wybór, wstęp, oprac. idem, Warszawa 2010.
- Lejeune Ph., La revolution autobiographique [w:] idem, Signes de vie: Le pacte autobiographique 2, Paris 2005.
- Lejeune Ph., Pakt autobiograficzny, przeł. A. Łabuda [w:] Ph. Lejeune, Wariacje na temat pewnego paktu. O autobiografii, red. R. Lubas-Bartoszyńska, Kraków 2001.
- Lejeune Ph., Pakt autobiograficzny (bis), przeł. S. Jaworski [w:] Ph. Lejeune, Wariacje na temat pewnego paktu. O autobiografii, red. R. Lubas-Bartoszyńska, Kraków 2001.
- Letter-Writing Manuals and Instructions from Antiquity to the Present, ed. C. Poster, L.C. Mitchell, Columbia 2007.
- Levi-Strauss C., Myśl nieoswojona, przeł. A. Zajączkowski, Warszawa 2001.

- Lévy-Bruhl L., Czynności umysłowe w społeczeństwach pierwotnych, przeł. B. Szwarzman-Czarnota, Warszawa 1992.
- Linde S.B., Słownik języka polskiego, t. 1-4, Warszawa 1807-1814.
- Ludzie oświecenia o języku i stylu, t. 1-3, oprac. Z. Florczak, L. Pszczołowska, red. M.R. Mayenowa, Warszawa 1957-1958.
- Luhmann N., Semantyka miłości. O kodowaniu intymności, przeł. J. Łoziński, Warszawa 2003.
- Luter M., Przedmowy do ksiąg biblijnych, przeł. J. Krzyszpień, wstęp K. Mrowcewicz, Warszawa 1992.
- Lutz C.A., Unnatural Emotions: Everyday Sentiments on a Micronesian Atoll and Their Challenge to Western Theory, Chicago-London 1988. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226219783.001.0001>
- Maciejewska I., Przydatek do uwag Aleksandra Pawła Zatorskiego - między konwencją romansu i listownika [w:] W kręgu Kaliope. Epika w dawnej literaturze polskiej i jej konteksty, red. A. Oszczędą, J. Sokolski, Wrocław 2010.
- Malinowski B., Język magii i ogrodnictwa, przeł. B. Leś [w:] B. Malinowski, Dzieła, t. 5, Ogrody koralowe i ich magia. Studium metod uprawy ziemi i obrzędów towarzyszących rolnictwu na Wybrzeżu Trobrianda, red. nauk. A.K. Paluch, Warszawa 1987.
- Magill R.J. Jr., Sincerity: How a Moral Ideal Born Five Hundred Years Ago Inspired Religious Wars, Modern Art, Hipster Chic, and the Curious Notion that We All Have Something to Say (No Matter How Dull), New York-London 2012.
- Manguel A., Moja historia czytania, przeł. H. Jankowska, Warszawa 2003.
- Marinelli L., O rękopiśmiennym i anonimowym charakterze poezji polskiego baroku: cenzura jako hipoteza konieczna [w:] Staropolska kultura rękopisu, red. H. Dziechcińska, Warszawa 1990.
- Marmontel J.-F., Mémoires, éd. J.-P. Guicciardi, G. Thierriat, Paris 1999.
- Marmontel J.-F., Mémoires, vol. 1-2, éd. J. Renwick, G. de Bussack, Clermont-Ferrand 1972.
- Martin J., Inventing Sincerity, Refashioning Prudence: The Discovery of the Individual in Renaissance Europe, "American Historical Review" 1997, December, Vol. 102, No. 5, s. 1309-1342. <https://doi.org/10.2307/2171065>
- Materiały do historii Towarzystwa Filomatów, t. 1-3, red. S. Szpotański, S. Pietraszkiewiczówna, "Archiwum Filomatów", cz. 2, Kraków 1920-1934.
- Matuszewska P., Drukowane zbiory listów w Polsce XVIII wieku, "Pamiętnik Literacki" 1979, z. 4, s. 3-22.
- Matuszewska P., Listowniki polskie. Stan i perspektywy badań, "Pamiętnik Literacki" 1982, nr 73, z. 3-4, s. 41-53.
- Matuszewska P., Pod hasłem naturalności. O listowniku Stanisława Szymańskiego, "Pamiętnik Literacki" 1977, z. 2, s. 83-110.
- Maza S., Private Lives and Public Affairs: The Causes Célèbres of Prerevolutionary France, Berkeley 1993.

- Mączyński J., *Lexicon Latino-Polonicum ex optimis Latinae linguae Scriptoribus concinnatum*, [Królewiec] 1564.
- McLuhan M., *Wybór tekstów*, red. E. McLuhan, F. Zingrone, przeł. E. Różalska, J.M. Stokłosa, Poznań 2001.
- McLuhan M., *Zrozumieć media: przedłużenia człowieka*, wstęp L.H. Lapham, przeł. N. Szczucka, Warszawa 2004.
- Melzer A.M., *The Origin of Counter-Enlightenment: Rousseau and the New Religion of Sincerity*, "American Political Science Review" 1996, June, Vol. 90, No. 2, s. 344-360.
<https://doi.org/10.2307/2082889>
- Melzer A.M., *Rousseau and the Modern Cult of Sincerity*, "The Harvard Review of Philosophy" spring 1995, Vol. 5, s. 4-21.
<https://doi.org/10.5840/harvardreview1995511>
- Mencwel A., *Wyobrażenia antropologiczne. Próby i studia*, Warszawa 2006.
- Montaigne M. de, *Próby*, przeł. i przedmową opatrzył T. Żeleński [Boy], Kraków 2004.
- Morellet A., *Réfutation de l'ouvrage qui a pour titre Dialogues sur le commerce des blés*, Londres 1770.
- Mroczek K., *Tytułatura w korespondencji staropolskiej jako problem stosunku między nadawcą a odbiorcą*, "Pamiętnik Literacki" 1972, z. 2, s. 127-148.
- Nawrocka E., *...list to nie słowo. O listach Słowackiego do matki [w:] Sztuka pisania. O liście polskim w XIX wieku*, red. J. Sztachelska, E. Dąbrowicz, Białystok 2000.
- O'Rourke J., *Sex, Lies & Autobiography: The Ethics of Confession*, Charlottesville 2006.
- Odyniec A.E., *Wspomnienia z przeszłości opowiadane Deotymie*, Warszawa 1884.
- Olson D.R., *Papierowy świat. Pojęciowe i poznawcze implikacje pisania i czytania*, przeł. M. Rakoczy, wstęp i red. nauk. G. Godlewski, Warszawa 2010.
- Ong W.J., *Fighting for Life: Contest, Sexuality, and Consciousness*, Eugene 2011.
- Ong W.J., *Latin Language Study as a Renaissance Puberty Rite [w:] idem, Rhetoric, Romance and Technology: Studies in the Interaction of Expression and Culture*, Ithaca 1971.
- Ong W.J., *Od mimesis do ironii: pismo i druk jako powłoki głosu [w:] idem, Osoba, świadomość, komunikacja: antologia*, przeł., wstęp, wybór J. Japola, Warszawa 2009.
- Ong W.J., *Oralność i piśmienność. Słowo poddane technologii*, przeł., wstęp i red. nauk. J. Japola, Warszawa 2011.
- Ong W.J., *Osoba, świadomość, komunikacja: antologia*, przeł., wstęp, wybór J. Japola, Warszawa 2009.
- Ong W.J., *Rhetoric and Consciousness [w:] idem, Rhetoric, Romance and Technology: Studies in the Interaction of Expression and Culture*, Ithaca 1971.
- Ong W.J., *Rhetoric, Romance and Technology: Studies in the Interaction of Expression and Culture*, Ithaca 1971.

- Ong W.J., Romantyczna odmienność a poetyka technologii [w:] idem, *Osoba, świadomość, komunikacja: antologia, przeł., wstęp, wybór J. Japola*, Warszawa 2009.
- Ossowska M., *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 2000.
- Ossowska M., *Moralność mieszczańska*, Łódź 1956.
- Partyka J., *Żona wyćwiczona. Kobieta pisząca w kulturze XVI i XVII wieku*, Warszawa 2004.
- Pawłowska M., *Francuskie listowniki dla ludu (XVII-XVIII w.)*, "Literatura Ludowa" 2002, nr 2, s. 49-63.
- Pelc J., *Barok - epoka przeciwieństw*, Kraków 2004.
- Peyre H., *Literature and Sincerity*, New York 1963.
- Pietraszkiewiczówna S., *Dzieje Filomatów w zarysie*, Kraków 1912.
- Piwińska M., *Złe wychowanie*, Gdańsk 2005.
- Platt J., *Żywoć chudego literata. Materiał do życia i twórczości Stanisława Szymańskiego [w:] Miscellanea z doby Oświecenia, "Archiwum Literackie", t. 13, Wrocław 1969, s. 459-465.*
- Pniewski W., *Język polski w dawnych szkołach gdańskich*, Gdańsk 1938.
- Poezja Filomatów*, t. 1-2, red. J. Czubek, "Archiwum Filomatów", cz. 3, Kraków 1922.
- Pomian K., *Europa i jej narody*, przeł. M. Szpakowska, wyd. 3 pol. Dopełnione innymi esejami o Europie, jej historii i jej kłopotach, Gdańsk 2009.
- Prejs M., *Oralność i mnemonika. Późny barok w kulturze polskiej*, Warszawa 2009.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323515111>
- Private Correspondence of David Hume with Several Distinguished Persons between the Years 1761 and 1766*, Henry Colburn and Co., London 1820.
- Puchowski K., *Przemiany w szkolnictwie zakonnym Rzeczypospolitej czasów saskich [w:] Między barokiem a oświeceniem. Edukacja, wykształcenie, wiedza*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2005.
- Puzynina J., *Dwa wydania Thesaurusa, "Pamiętnik Literacki" 1958, z. 4, s. 433-473.*
- Reddy W., *The Navigation of Feeling: A Framework for the History of Emotions*, Cambridge 2001.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511512001>
- Rejman Z., *W stronę prywatności. Z problemów powieści początku XIX wieku [w:] Między oświeceniem i romantyzmem. Kultura polska około 1800. IV Polsko-Niemiecka Konferencja Polonistyczna*, red. nauk. J.Z. Lichański, B. Schultze, H. Rothe, Warszawa 1997.
- The Rhetoric of Sincerity*, ed. E. van Alphen, M. Bal, C. Smith, Stanford 2009.
- Retoryka*, red. M. Skwara, Gdańsk 2008.
- Ridge M., *Sincerity and Expressivism, "Philosophical Studies" 2006, Vol. 131, No. 2, s. 487-510.*
<https://doi.org/10.1007/s11098-005-2218-4>
- Rodak P., *Pismo, książka, lektura. Rozmowy: Le Goff, Chartier, Hébrard, Fabre, Lejeune*, przeł. A. Gronowska i in., przedm. K. Pomian, Warszawa 2009. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323510093>

Rok Mickiewiczowski. Księga pamiątkowa wydana staraniem Kółka Mickiewiczowskiego we Lwowie, przedm. A. Krechowicki, oprac. A. Bieńkowski, nakładem Księgarni H. Altenberga, Lwów 1899.

Roland J.-M., *Mémoires de Mme Roland*, Librairie de la Bibliotheque Nationale, Paris 1882.

Rousseau J.J., Druga przedmowa do Nowej Heloizy [w:] idem, *Nowa Heloiza*, przeł. i oprac. E. Rzadzowska, Wrocław-Warszawa-Kraków 1962.

Rousseau J.J., *Nowa Heloiza*, przeł. i oprac. E. Rzadzowska, Wrocław-Warszawa-Kraków 1962.

Rousseau J.J., *Préambule du manuscrit de Neuchâtel* [w:] *OEuvres completes*, Vol. 1, *Les Confessions. Autres textes autobiographiques*, éd. B. Gagnebin, M. Raymond, Paris 1959.

Rousseau J.J., *Przechadzki samotnego marzyciela*, przeł. M. Gniewiewska, wstęp B. Baczek, Warszawa 1967.

Rousseau J.J., *Rozprawa o naukach i sztukach* [w:] idem, *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, przeł. i oprac. H. Elzenberg, Warszawa 1956.

Rousseau J.J., *Rozprawa o nierówności* [w:] *Trzy rozprawy z filozofii społecznej*, przeł. i oprac. H. Elzenberg, Warszawa 1956.

Rousseau J.J., *Umowa społeczna oraz Uwagi o rządzie polskim; Przedmowa do Narcyza; List o widowiskach; List o Opatrzności; Listy moralne; List do arcybiskupa de Beaumont; Listy do Malesherbesa*, przeł. B. Baczek i in., red. B. Baczek, Warszawa 1966.

Rousseau J.J., *Wyznania*, t. 1-2, przeł. i wstęp T. Boy-Żeleński, Warszawa 1978.

Rutkowski K., *Braterstwo albo śmierć. Zabijanie Mickiewicza w Kole Sprawy Bożej*, Gdańsk 1999.

Rymkiewicz J.M., Siwicka D., Witkowska A., Zielińska M., *Mickiewicz. Encyklopedia*, Warszawa 2010.

Rymkiewicz J.M., *Słowacki. Encyklopedia*, Warszawa 2004.

Rymkiewicz J.M., *Żmut*, Warszawa 2005.

Rzepka W.R., Walczak B., *Socjolekt szlachecki XVII wieku (Próba ogólnej charakterystyki)* [w:] *Barok w polskiej kulturze, literaturze i języku. Materiały z konferencji naukowej 25-29 sierpnia 1987 r. w Krakowie*, red. M. Stępień, S. Urbańczyk, Warszawa 1992.

Sade D.A.F. de, *Justyna czyli nieszczęścia cnoty*, przeł. M. Bratuń, Łódź 1987.

Saint-Simon L. de Rouvroy, *Pamiętniki*, przeł. A. i M. Bocheńscy, wybór, wstęp i oprac. A. Bocheński, Warszawa 1961.

Searle J., *Czynności mowy. Rozważania z filozofii języka*, przeł. B. Chwedeńczuk, Warszawa 1987.

Seligman A.B., Weller R.P., Puett M.J., Simon B., *Ritual and Its Consequences: An Essay on the Limits of Sincerity*, New York 2008. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195336009.001.0001>

Sennett R., *Upadek człowieka publicznego*, przeł. H. Jankowska, Warszawa 2009.

Shakespeare W., *Hamlet*, przeł. S. Barańczak, Kraków 2006.

Sikora A., *Aż do najmniejszej kropki. O prawie i biurokracji filomatów*, "Teksty Drugie" 2015, nr 4, s. 95-118.

- Sikora A., Jak działać mową? Sztuka konwersacji w świetle listów Lorda Chesterfielda do syna [w:] Almanach antropologiczny IV. Twórczość słowna / Literatura, red. A. Karpowicz, G. Godlewski, Warszawa 2014. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323514886.pp.157-164>
- Sikora A., Od sztuki działania do procedury, czyli o przemianach metarefleksji nad epistolografią w XVIII i na początku XIX wieku [w:] Antropologia praktyk językowych, red. G. Godlewski, A. Karpowicz, M. Rakoczy, Warszawa 2016. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323521822.pp.131-149>
- Sikora A., Szczerłość [w:] Słownik polskiej krytyki literackiej 1764-1918. Pojęcia - terminy - zjawiska - przekroje, t. 2, red. J. Bachórz, G. Borkowska, T. Kostkiewiczowa, M. Rudkowska, M. Strzyżewski, Toruń-Warszawa 2016.
- Sikora A., Szczerłość jako kategoria kulturowa a epistolografia i autobiografia [w:] Strony autobiografizmu, red. M. Pieczara, R. Słodczyk, A. Witkowska, Warszawa 2012.
- Simmel G., Tajność i tajny związek [w:] idem, Socjologia, przeł. M. Łukasiewicz, Warszawa 2005.
- Skwarczyńska S., Teoria listu, na podstawie lwowskiego pierwodruku oprac. E. Felisiak, M, Leś, Białystok 2006.
- Słowacki J., Korespondencja Juliusza Słowackiego, t. 1-2, oprac. E. Sawrymowicz, Wrocław-Warszawa-Kraków 1962-1963.
- Słowacki J., Pisma prozą, oprac. W. Floryan, "Dzieła", red. J. Krzyżanowski, t. 11, Wrocław 1952.
- Spacks P.M., In Search of Sincerity, "College English" 1968, Vol. 29, No. 8, s. 591-602. <https://doi.org/10.2307/374562>
- Starobinski J., Jean-Jacques Rousseau. Przejrzystość i przeszkoda, przeł. J. Wojcieszak, Warszawa 2000.
- Stuart G. [review] H. Mackenzie, The Man of Feeling, "Monthly Review" May 1771, No. 44, s. 418.
- Sudolski Z., Główne tendencje w rozwoju epistolografii romantycznej w Polsce (Mickiewicz - Krasiński - Słowacki - Norwid), "Przegląd Humanistyczny" 1987, t. 31, nr 2, s. 33-52.
- Sudolski Z., Juliusz Słowacki jako epistolograf - od apologii do kryzysu romantycznej epistolomanii [w:] Dziewiętnastowieczność. Z poetyk polskich i rosyjskich XIX wieku, red. E. Czaplejewicz, W. Grajewski, Wrocław-Warszawa-Gdańsk-Kraków 1988.
- Sudolski Z., Polski list romantyczny, Kraków 1997.
- Szymański S., Wzory biletów, listów i memoriałów, w różnych materiałach z przydatkiem uwag w powszechności o stylu listownym, przypisków względem szczególnych listów gatunków i drobnych przestróg względem formalności w pisaniu, t. 1, Warszawa 1784; t. 2, Warszawa 1795.
- Szymczak-Hoff J., Drukowane kodeksy obyczajowe na ziemiach polskich w XIX wieku. (Studium źródłoznawcze), Rzeszów 1982.
- Świdorski B., Myth and Scholarship: University Students and Political Development in XIX Century Poland, København 1988.
- Targoff R., The Performance of Prayer: Sincerity and Theatricality in Early Modern England, "Representations", Autumn 1997, No. 60, s. 49-69. <https://doi.org/10.2307/2928805>
- Taylor Ch., Etyka autentyczności, przeł. A. Pawelec, Warszawa 1996.

- Taylor Ch., Źródła podmiotowości. Narodziny tożsamości nowoczesnej, przeł. M. Gruszczyński i in., oprac. T. Gadacz, wstęp A. Bielik-Robson, Warszawa 2001.
- Taylor J., Why do you tear me from myself? Torture, Truth and the Arts of the Counter-Reformation [w:] Rhetoric of Sincerity, ed. E. van Alphen, M. Bal, C. Smith, Stanford 2009.
- Tazbir J., Dlaczego wiek XVII był stuleciem rękopisów [w:] idem, Od Haura do Isaury. Szkice o literaturze, Warszawa 1989.
- Tazbir J., Książka rękopiśmienna w Polsce i Rosji (XVI-XVIII w.), "Przegląd Historyczny" 1986, z. 4, s. 657-675.
- Tazbir J., Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit, upadek, relikty, Warszawa 1978.
- Tönnies F., Wspólnota i stowarzyszenie. Rozprawa o komunizmie i socjalizmie jako empirycznych formach kultury, przeł. M. Łukasiewicz, Warszawa 1988.
- Trębska M., Mówca domowy czyli o staropolskim oratorstwie dnia powszedniego, "Barok" 2011, nr 2 (36), s. 71-87.
- Trilling L., Sincerity and Authenticity, Cambridge 1972.
- Trotz M.A., Nouveau dictionnaire françois, allemand et polonois: enrichi de plusieurs exemples de l'histoire polonoise..., t. 2, 3 (Nowy dykcjonarz to jest Mównik polsko-niemiecko-francuski...), Leipzig 1747-1764.
- Turner J.H., Stets J.E., Socjologia emocji, przeł. M. Bucholc, Warszawa 2009.
- Turner S., The Social Theory of Practices: Tradition, Tacit Knowledge, and Presuppositions, Chicago 1994.
- W kręgu bliskich poety. Listy rodziny Juliusza Słowackiego, oprac. S. Makowski, Z. Sudolski, red. E. Sawrymowicz, Warszawa 1960.
- Warchala M., Autentyczność i nowoczesność. Idea autentyczności od Rousseau do Freuda, Kraków 2006.
- Watt I., Narodziny powieści: studia o Defoe'em, Richardsonie i Fieldingu, przeł. A. Kreczmar, Warszawa 1973.
- Weber M., Etyka protestancka a duch kapitalizmu, przeł. J. Miziński, wstęp J. Mizińska, Lublin 1994.
- Wellek R., Warren A., Teoria literatury, przeł. J. Krycki, I. Sieradzki, M. Żurowski, red. przekładu M. Żurowski, Warszawa 1970.
- Wichrowska E.Z., Twoja śmierć. Początki dziennika intymnego w Polsce na przełomie XVIII i XIX wieku, A. Ostrowski, Życie najlepszej żony opisane przez czułego jej mężonka dla kochanych dzieci; Dziennik moich uczuć, czyli elegia serca, Warszawa 2012.
- Wieruszewski K., Fama polska publiczne stany i młodź szlachetną informująca, Poznań 1722.
- Wierzbicka A., Słowa klucze. Różne języki - różne kultury, przeł. I. Duraj-Nowosielska, Warszawa 2007.
- Winkin Y., Antropologia komunikacji, przeł. A. Karpowicz, wstęp W. Burszta, Warszawa 2007.
- Witkowska A., Cześć i skandale. O emigracyjnym doświadczeniu Polaków, Gdańsk 1997.

Witkowska A., Rówieśnicy Mickiewicza. Życiorys jednego pokolenia, Warszawa 1998.

Wittgenstein L., Dociekania filozoficzne, przeł. B. Wolniewicz, Warszawa 2005.

Wójcicki K.W., Pamiętniki dziecka Warszawy, Kraków 1870.

Wybraniec K., Kobieta jako adresat listów Juliusza Słowackiego [w:] Sztuka pisania. O liście polskim w XIX wieku, red. J. Sztachelska, E. Dąbrowicz, Białystok 2000.

Z filareckiego świata. Zbiór wspomnień z lat 1816-1824, red. H. Mościcki, Warszawa 1924.

Zajączkowski A., Szlachta polska. Kultura i struktura, Warszawa 1993.

[Zatorski A.P.], Przydatek do uwag zupełnemu stanowiących się szczęściu służących etc. osobliwy, przez tegoż co i przed tym Pogórzanina Ich Mciów Kawalerów ciekawości i pożytkowi poświęcony, to jest listów rozlicznych do delikatnej o pozwoloną przyjaźń negocjacji służących, tomików dwa, t. 1, Kraków 1746 [1747].

Zan T., Notatki pamiętnikarskie [w:] Z filareckiego świata. Zbiór wspomnień z lat 1816-1824, red. H. Mościcki, Warszawa 1924.

Zawadzka D., Z listownika filomatów [w:] Sztuka pisania. O liście polskim w XIX wieku, red. J. Sztachelska, E. Dąbrowicz, Białystok 2000.

Zawadzka J., Kronika serc czułych. Stereotypy polskiej powieści sentymentalnej I połowy XIX wieku, Warszawa 1997.

Zaworska H., Szczerłość aż do bólu, Warszawa 1998.